

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

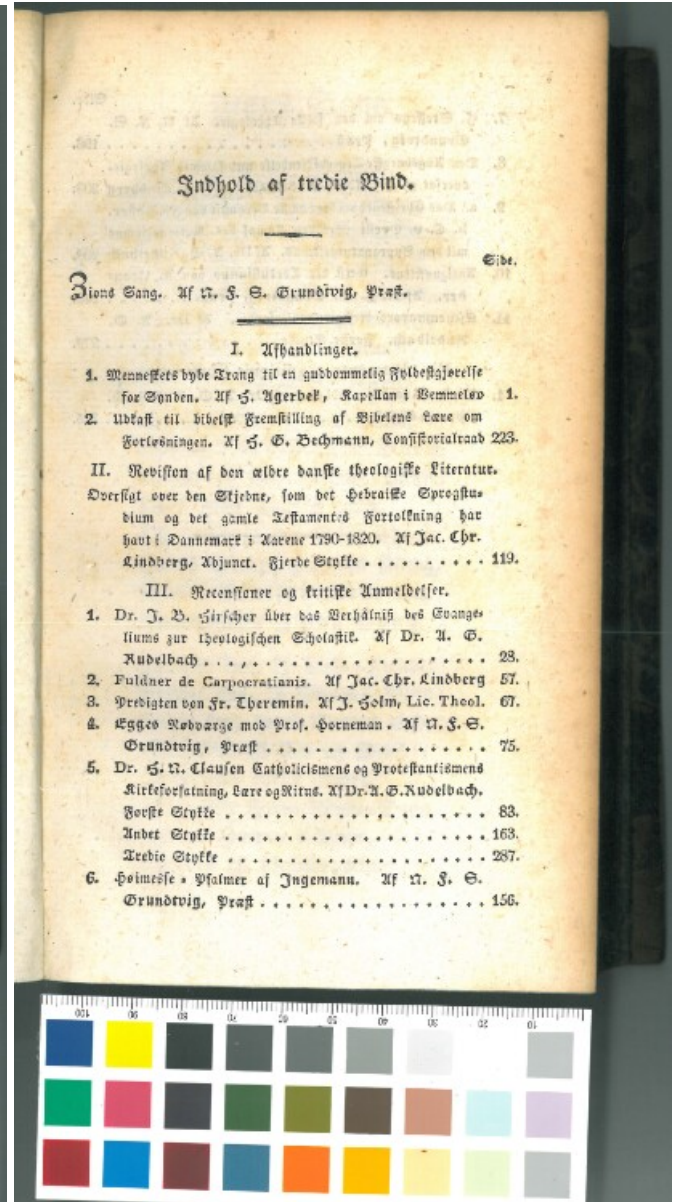
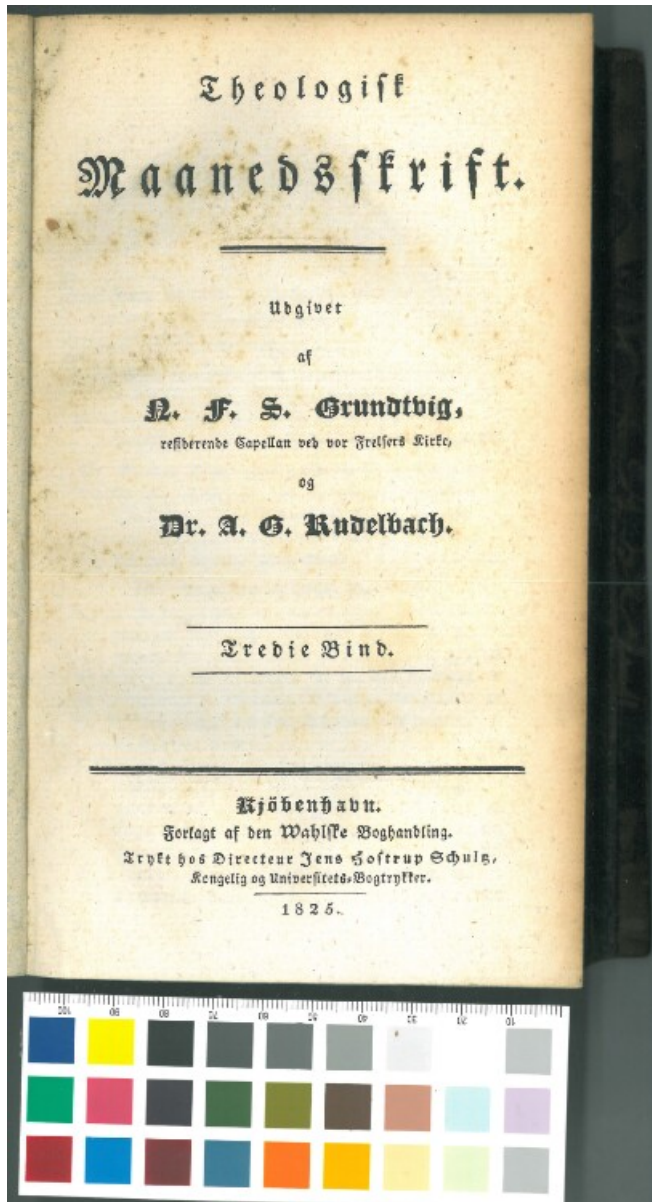
Titel: Om den falske Theologie og den Sande Tro

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Om den falske Theologie og den Sande Tro", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1825_422_4-txt-shoot-idm93/facsimile.pdf (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Sider.

7. S. Steffens om den falske Theologie. Af N. F. S. Grundtvig, Præk . . . . . 198.

8. Den Augsburgske Troebelæbelse med samnes Apologi, oversat af Dr. A. G. Rudelbach, Af J. C. Lindberg 203.

9. a. Das Christenthum tie höchste Vernunft von Fr. Adler. b. C. v. Orelli über den Kampf des Rationalismus mit dem Supranaturalismus. Af Dr. A. G. Rudelbach 208.

10. Antignostikus. Geist des Tertullianus von A. Neander. Af N. F. S. Grundtvig, Præk . . . . . 243.

11. Eschenmeyers Religionsphilosophie. Af Dr. A. G. Rudelbach. Første Stykke . . . . . 279.

IV. Fermenta cognitionis Christianae.

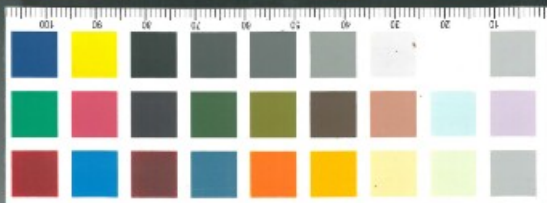
1. Kirke-Kronike, redigeret af Dr. A. G. Rudelbach. Første Stykke . . . . . 315.

198

Antagelsen af disse Dogmer den christelige Troe besmittes, det christelig-sædelige Liv forstyrres; og den theologiske Videnskab spæres fra dens (sine) hant Mening) eneste sikre Grundvold: Speculationen. (Fortsættelse.)

Om den falske Theologie og den sande Tro. En Stemme af Menigheden ved Heinrich Steffens. Oversat ved Provst M. P. Kruse, Sognepræk for Højelse og Lellinges Menigheder. Kjøbenhavn 1825. S. 171. 8. 1 Modr. 48 St.

At denne Bog af vor geniale Landmand si kan behøve Protestanterne mod Christendommen, følger af sig selv, da den med Naad og Vaerdie taler Christendommens Sag, men dog har det ubetret mig at see Prof. Clausen, for denne Boges Skjæb, regne Steffens mellem de paatrængende Dilettanter, der kende Theologiens videnskabelige Gebrst, og maars vise tilbage til den Grændse, inden hvilken Christendommen er faldet Gindem for Al; thi denne Grændse har Steffens taade ubtepfellig erkjendt og besteden respretoeret. Kun paastaaer Et med Ret, at den christelige Theolog skal betragte sig som en Medlem af den christelige Menighed, og si lægge an paa et nobrivt men at befaste den fælle Tro, og sandelig, er der nogen Forbring, den christelige Menighed nuomstaaender nodes til at gjøre gjælden, da er det viselig denne: thi det er mageløst, og aldeles utaalstigt, hvorteds Mængden af dem, der kaldes til at forkynde Evangelium, i de senest Dage ei blot serholdt Menigheden Evangeliet, men, til storre Forargelse bestred og bespottede det. Det er begribeligt nok, at de exegetiske Smaa-Paver, som troe, Skriften kun er til, for at de kan

have Noget at sige dem paa, Menigheden kun til, for at be-
 undre deres lærde Gætninger, at de spnis sig om den Hoves
 læsning St. (S. 143-61) holder over Theologiens Forhold til
 Troen og Lærernes til Menigheden; men enhver christelig
 Theolog maa netop derfor glæde sig over at høre en saadan
 Stemme fra Menigheden, som, naar den kan vinde Medhold,
 vil nøde de foragtige Ersgeter til at lade Grillernes fare, eller
 give deres Konser paa Koranen og andre sige Labenbarins-
 ger, der, oprindelig falske, ei tabe noget ved at behandles dees-
 efter. At St. ikke med tydeligt Ord har kunnet betegne
 Grundsen for den theologiske Frihed i Christenheden, er intet
 Under, da Theologerne i lang Tid end ikke har aabnet den,
 men mærkeligt er det, at hans Ord herom (S. 159) "Tro
 paa Troen er den faste Grund, er den Klippe, paa hvilken
 Hæskeren har bygget sin Kirke," at disse dunkle Ord kun behøve
 den historiske Forklaring, at den Apostoliske Troes-Bekjendelse
 i det gamle Kirkesprog hedder "Troen" for at udtrykke den
 Grundse, hvorefter han dybsindig ledte.

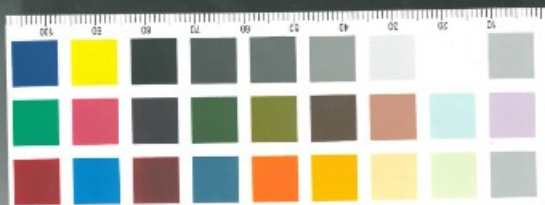
Foruden dette Afsnit om Lærerne, som hæder baade til
 det Hestigste og Vigtigste i Vegen, indholder den en Frem-
 stilling af de Boglærdes Mening om Forholdet mellem det Hi-
 storiske og det Dogmatiske (mellem den evangeliske Fortælling
 og Lærdommen) i det Ny Testamente; Forfatterens Betragt-
 ning af den sande Tro, af Menigheden og af Unionen og
 Sammenkæmningen af den Lutheriske og Calviniske Menighed.

Resultatet af det første Afsnit er naturligtvis, hvad det
 maa være for enhver Sandheds-Ven, enten han saa ve klevet
 Christen eller ikke, at den evangeliske Historie er saa uop-
 sigtig forbundet med den christelige Lærdom, at de nødvendig
 maae staae og falde med hinanden; men da St. her mest bes-
 kjæftiger sig med den mytologiske eller afantiske Betragtning
 af Christendommen, der, Gud stee Lov! hos os er langt
 sieldnere og mindre bekjendte end i Tydskland, vil dette Afsnit,

uden Anmærkinger, vel salde de fleste danske Læsere dunkelt. Vi maatte heller ønsket, at Korf. havde fremstillet den hos os sædvanlige, og af Lybsterne laante, saakaldte moraliske Betragtning af Bibelen, i hele sin Udsæthed og Selv-Modsættelse; thi vel har han Ret i, at den i Grunden er vanvittig, men den gjælder dog baade her og andensteds for meget fornuftig. I Forrige vil jeg ikke nægte, at ogsaa jeg, baade i dette Afsnit og i det Følgende om den sande Tro, savner Endest af den Klarhed, Gjenstandene kunde modtage, naar man, istedenfor at fordybe sig i en Betragtning af den nødvendig dunkle Følges, der avler og bærer Livet, især henventte Blik paa Samvittigheds-Forholdet og den usørlige Modsatning mellem Sandhed og Løgn.

Med at fremhæve denne Modsatning vilde Korf. ogsaa i Afsnittet om Menigheden kunnet vise den klare Grund, hvorfor kun een Tro er saliggjørende; thi Tro paa Løgn kan umulig føre til Salighedens, der nødvendig er Sandhedens Rige; men kan her alligevel i en Rignelse meget indlysende vist, at det er ikke Overbeviisningen om den saliggjørende Troes Eenhed, men kun hovmodigt Selvedrag der avler den Ukjærlighed mod Mitfærendes og den hjertesløse Fordømmelse af dem, der manglede det Lys, Guds Naade skænkede os, saa det er kun Mund-Christne, der have fortjent den Haan for Ukjærlighed, hvormed den kristelige Kirkes Tjener have overvundet en Tro, hvis Lov, hvis Lys og Liv er Kjærlighed, kun ei til Løgn og Falskhed, som de, der elske Sandhed, maatte nødvendig hade og forbyde! Et saare kerimeligt Død er det derfor, Steffens her taler mod den atter vaagne Lyst til Selvkæbet for indbyrdes Opbyggelse, der lettelig føde baade hovmodige Grillen om egen Hellighed fremfor alle Andre, og en Leg med hjertelig klingende Død, der altid er hjertebrækende, og spiller paa Grænsen af Hyklerie og Falskhed. Naar da Et. desuagtet priser Luthernerne, for deres Misfioners

Skjold, lader han sig udenfor bebrage af Skinnit; thi hvad
 der i sin Grund er galt, kan umulig blive godt for sine
 Følgers Skjold, og et gudeligt Selskab, der er bygget paa for-
 skjellige Grunde, bliver jo netop flabeligt, jo mere det ud-
 breder sig, om det saa end gjorde at Vædens Grønlandere og
 Hottentotter til manerlige Foll. Naar jeg derfor skal prise
 Hernhutherns Missioner, maade de først bevise, at de ude fors-
 kaste, hvad de hjemme antage, at deres Missionærer bygge
 paa den ægte christelige Grundbold, og ei paa den yderst
 flibrige, Tinzendorf lagde. Dybt og træffende siger St. i
 Dørigt, hvad jeg ganske ubestriker: bableværdige Brodrefore-
 ninger adfille sig fra den christelige Menighed derud, at de
 ikke, som dens, i Samsunds-Forbundsessen (Trois-Samfundet)
 tilintetgjøre al jordisk Personlighed, men fastholde ved Tilintet-
 gørelsen denne Personlighed selv, i det den dog betragtes som
 tilintetgjort ved Naaden; thi her har han i et stort Grund-
 trak filosofisk draget den skarpe Grændselinie mellem sand
 Christendom og al sig dertil klæbende Mysticisme, som vi i
 Kirken klarere betegne ved at sige: hvem der vil saliggjøres
 ved Kristus, uden ved Naade-Midlerne at indlemmes i Sam-
 bedrager sig selv. Særdeles læseværdig er ogsaa St.'s Be-
 tragtning af de overordentlige Naadegaver i den apostoliske Kir-
 ke, og af den falske Apostolighed, og har han end næppe fundet
 det rette Forhold mellem Kirken, Stolen og Menigheden, har
 han dog kastet dybe Blik ind i Guds kjærlige Husholdning,
 og giver sine Læsere anderledes værdige Foredstillinger derom,
 end de sædvanlige.

Bogen slutter med en Betragtning over Unionen, som
 bestemmer de fleste Theologers Tale om denne vigtige Sag.
 Aldeles rigtig siger St.: vi troe, at den Hellig-Aand er tils-
 stede i Daaben, og Frelseren med sit guddommelig for-
 klarede Legeme i Nadveren, og hvem der modtager denne
 vor Tro, kan vi ikke have Communion med. Hertil er kun
 (147)

det at lægge, at hvem der antager Kirkens oprindelige Betselsbelse, og indtømmer Daabens Nødvendighed til Salighed, ham skal vi erkende for vor Med-Christen, naar han ikke forkaster det andet Naade-Middel, eller nægter det Kraft til at forbinde os med Frelseren, men saalange han behjender Tvivl om Frelserens legemlige Nærværelse i Naderen, skal vi holde ham fra Herrens Word, og vil han alligevel gjøre et Naade-Middel bræk efter sit eget Hoved, da maa han ikke fortryde paa, at de Troende ikke vil dele Brodet og Kalfen med dem, der aabenbar tvivle ligesaa vel om Naderens Kraft til at forene de Troendes Hjertes med hinanden, som med Frelserens. Naderen maa i Menigheden bestandig være hvad den oprindelig var, en aands-legemlig $\circ$: hjertelig Forening med Frelseren til et aandeligt Legeme, og hvem der ikke har Hjerte til at tro, hvad intet Hoved, uden Menighedens Hoved, som Kristus er, begriber, adskiller sig derved unægtelig selv fra Broderkabet.

Saa anbefaler jeg da denne Bog til alle danske Læsere, som have Lust til at høre en dybsindig Kants Lanker om Christendommen, og om den usle Selskabskab, hvormed man i vore Dage ombyttede den, og jeg er vis paa, at ingen saadan Læser skal lægge Bogen, uden at have den meget at talke.

Dørfættelsen er, som enhver Kjærligheds-Gjærning, oploiet over al smaalig Rettesse, og brevetiget til at modtages med Taktsigelse af den christelige Dings Haand. Efterskriften er jo velmeent, men ingenlunde efterrettelig, thi den læste Noget af det Bedste i Bogen.

N. F. S. Grundtvig.

